

Broj: 03-23.1-01- *Lel* /21
Sarajevo, 20.08.2021.godine

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLIENO: 02-09-2021			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
03/3	50-18	1507-1	2

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
Zajednička komisija za ekonomske reforme i razvoj
N/r sekretara

Predmet: Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-maj/svibanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini, dostavlja se

Poštovani,

Direkcija za ekonomsko planiranje Vijeća ministara Bosne i Hercegovine (DEP) je pripremila Informaciju o kretanju makroekonomskih pokazatelja za januar/siječanj-maj/svibanj 2021. godine u Bosni i Hercegovini.

Navedeni materijal se dostavlja radi informiranja.

S poštovanjem,

DIREKTOR

Zoran Zeljko

U prilogu:
- kao u tekstu

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj – maj/svibanj 2021. godine

Sadržaj

Uvod	3
1. Realni sektor	6
<i>Maloprodaja</i>	7
<i>Tržište rada</i>	8
2. Javne finansije.....	11
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini</i>	11
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor	14
<i>Cijene</i>	14
<i>Monetarni sektor</i>	15
<i>Bankarski sektor</i>	17
<i>Berze u Bosni i Hercegovini</i>	18
4. Vanjski sektor	20
<i>Platni bilans Bosne i Hercegovine</i>	20
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena</i>	21
5. Strane direktne investicije.....	25

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

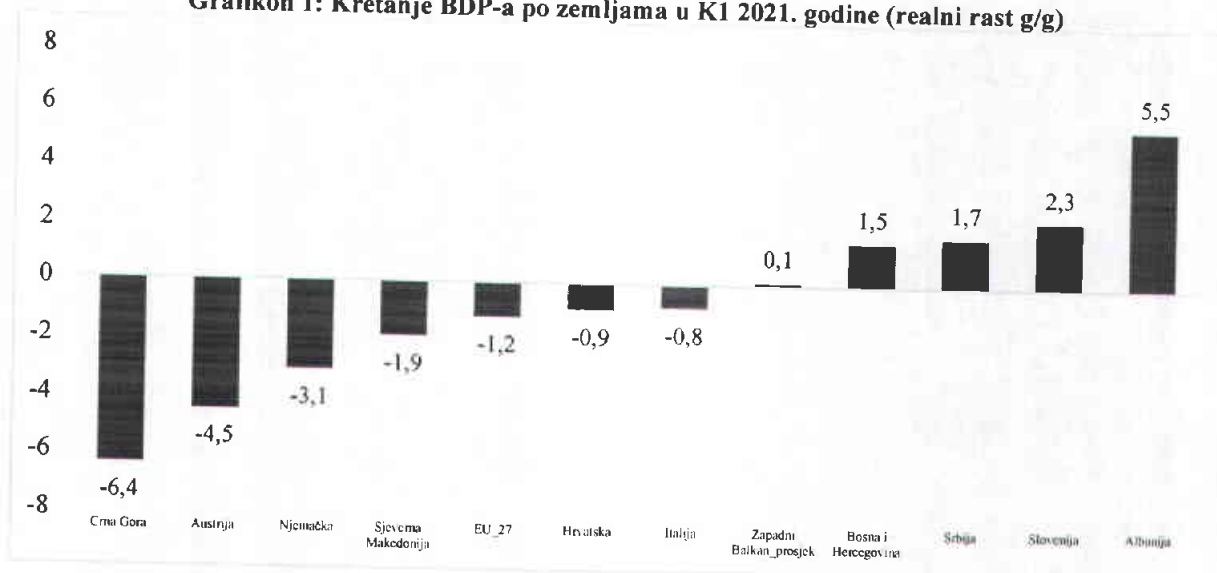
* * *

2020. godinu kako u zdravstvenom tako i u ekonomskom smislu je obilježila globalna pandemija virusa Covid 19 što je dovelo do realnog pada BDP-a u Bosni i Hercegovini od oko 4,5% odnosu na prethodnu godinu.¹ S druge strane, unatoč višestrukim izazovima u prvom kvartalu 2021. godine u Bosni i Hercegovini je došlo stabilizacije privredne aktivnosti koja je nastavljena i djelimično poboljšana tokom K2 tekuće godine. Naime, prema trenutno raspoloživim statističkim podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa-rashodovni pristup za K1 2021. godine) u Bosni i Hercegovini je u K1 2021. godine registriran realni rast BDP-a od 1,5% u odnosu na isti period prethodne godine.² Ako se imaju u vidu još uvijek prisutna neizvjesnost usljed globalne pandemije virusa Covid 19, kao i nepovoljna ekonomska kretanja u vanjskom okruženju (zemlje EU) ova stopa ekonomskog rasta djeluje prilično iznenađujuće. Komparativni pregled kretanja ekonomskog rasta po zemljama u K1 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

¹ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K4 2020. godine“, 01.04.2021. godine.

² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K1 2021. godine“, 30.06.2021. godine.

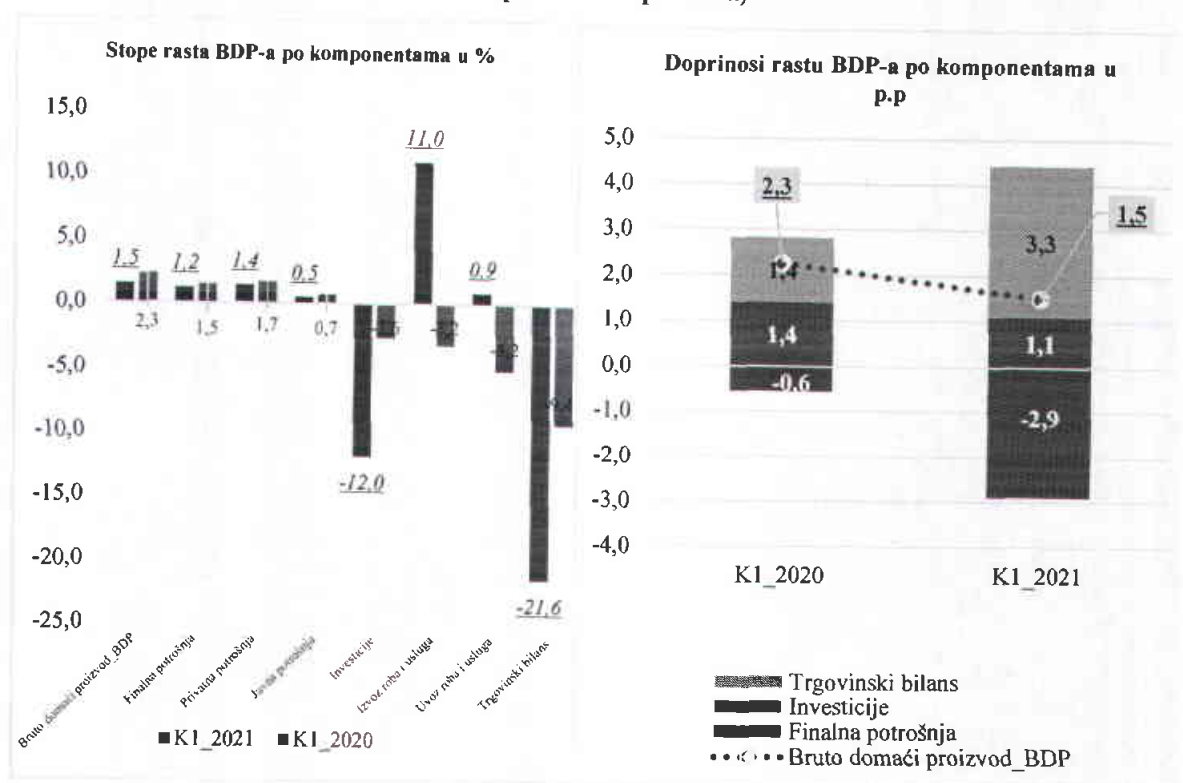
Grafikon 1: Kretanje BDP-a po zemljama u K1 2021. godine (realni rast g/g)

Izvor: BHAS

Ako se pažljivije posmatra struktura poboljšanja privredne aktivnosti i ekonomskog rasta u K1 2021. godine može se zaključiti da je isti ostvaren ponajviše zahvaljujući poboljšanju u okviru proizvodno-izvoznih sektora bh. privrede. Naime, posmatrano po komponentama, najznačajnije povećanje a samim tim i doprinos ekonomskom rastu zabilježen je u okviru izvoza roba iz Bosne i Hercegovine. Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a (statistika nacionalnih računa, rashodovni pristup) u K1 2021. godine ukupni rast izvoza (robe+usluge) iznosio je 11%, dok je uvoz uvećan za svega 0,9%. Ovakva kretanja izvoza i uvoza roba rezultirali su smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita od preko 20%, tako da je doprinos neto izvoza u ekonomskom rastu u K1 2021. godine iznosio 3,3 p.p. Pored povećanja izvoza, tokom K1 2021. godine pomalo neočekivano je došlo do povećanja i privatne potrošnje od 1,4%, obzirom da se teško može govoriti o povećanju raspoloživog dohotka građana kao ključnog uporišta za povećanje privatne potrošnje. Pored povećanja privatne potrošnje, statistički pokazatelji BHAS-a ukazuju i na blagi rast javne potrošnje od 0,5% na kraju K1 2021. godine. S druge strane, najznačajnije smanjenje u strukturi rasta BDP-a za K1 2021. godine zabilježeno je u okviru investicija i iznosilo je 12% u odnosu na isti period prethodne godine, dok je negativan doprinos rastu iznosio skoro 3 p.p. Strukturna kompozicija ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini za K1 2021. godine prikazana je na grafikonu ispod.

Grafikon 2: Struktura ekonomskog rasta u BiH za K1 2021. godine (stope rasta u % i doprinosi rastu u procentnim poenima)

Izvor: BHAS

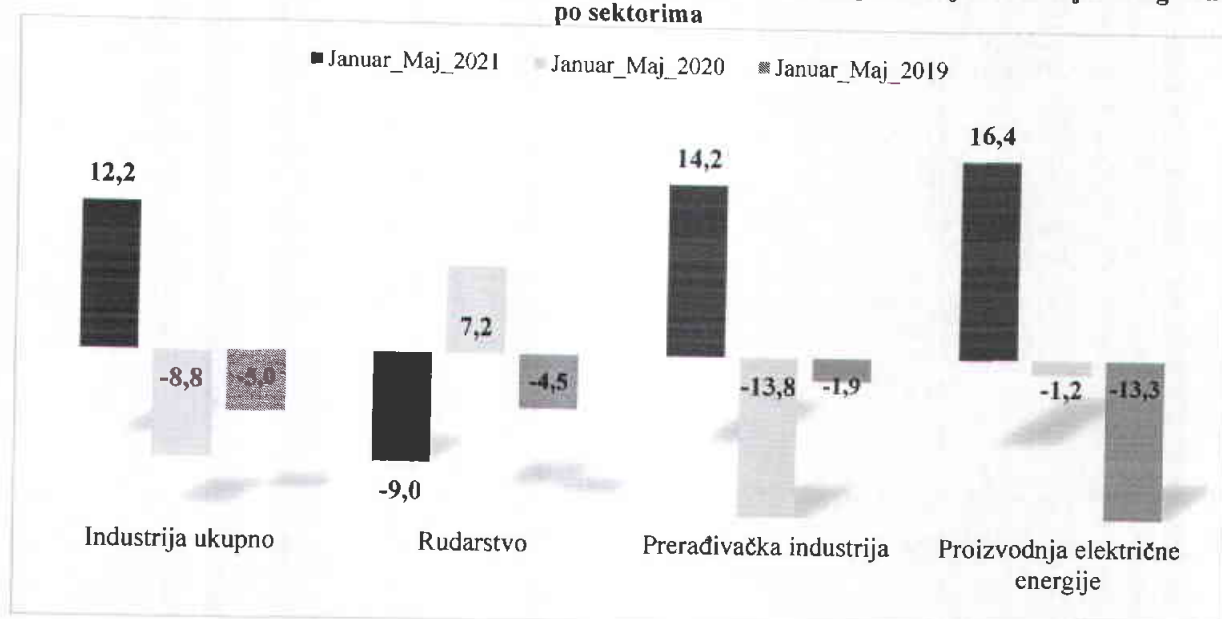
Ako se pažljivije posmatra blago poboljšanje privredne aktivnosti u Bosni i Hercegovini K1 2021. godine može se konstatovati da je ono ostvareno uglavnom zahvaljujući povećanju proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od 7,5%, što je posljedično dovelo i do dvocifrenog rasta izvoza. Pored prerađivačke industrije, pozitivan doprinos rastu u nešto manjoj mjeri ostavljen je u okviru poljoprivredne proizvodnje, građevinarstva i određenih uslužnih djelatnosti. Međutim za potpunu stabilizaciju ekonomskih prilika u Bosni i Hercegovini potreban je snažniji oporavak u okviru ostalih segmenata bosanskohercegovačke ekonomije prije svega privatne potrošnje i investicija (domaća potražnja) koje su u prošlosti predstavljale ključno uporište ekonomskog rasta. S druge strane, kratkoročni statistički podaci za april i maj 2021. godine ukazuju na to da je pozitivan trend rasta u okviru proizvodno-izvoznih grana bosanskohercegovačke ekonomije nastavljen obzirom da su industrijska proizvodnja i izvoz ostvarili dvocifrene stope rasta. Ovom prilikom također vrijedi istaći da su ove stope rasta pod utjecajem baznog efekta (niske osnovice) iz prethodne godine. Raspoloživi statistički podaci statističkih institucija u Bosni i Hercegovini na neki način ukazuju da je tokom aprila i maja 2021. godine došlo do određenog poboljšanja privredne aktivnosti u okviru privatne potrošnje i investicija. Naime, prema podacima BHAS-a u Bosni i Hercegovini primjetan trend rasta broja zaposlenih, blagi rast plata, rast kreditne aktivnosti, povećanje uvoza (naročito roba široke potrošnje) što bi na implicitan način moglo ukazivati na rast privatne potrošnje. Podaci iz domena javnih finansija o povećanje ukupnih javnih prihoda za 10%, a posebno prihoda po osnovu indirektnih poreza za 6,2% a naročito PDV-a za 10,4% na neki način potvrđuju navedene procjene. S druge strane, obzirom na ograničenu raspoloživost podataka i opštu neizvjesnost u ovom trenutku nije moguće procijeniti kretanje investicija u Bosni i Hercegovini obzirom da su iste najviše pogođene širenjem globalne pandemije virusa Covid 19

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Prema preliminarnim podacima BHAS-a za period januar-maj 2021.godine Bosna i Hercegovina je zabilježila rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od 12,2% u odnosu na isti period prethodne godine.³ S druge strane, posmatrano na mjesečnom nivou rast fizičkog obima industrijske proizvodnje u maju 2021. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je 15,2%. Imajući u vidu prisustvo globalne pandemije virusa Covid 19, ovaj porast fizičkog obima industrijske proizvodnje djeluje ohrabrujuće, međutim isto tako potrebno je imati u vidu efekat niske osnovice i prethodne godine koji je omogućio ovako visoku stopu rasta. Pregled kretanja industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima u periodu januar-maj 2021. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 3: Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u periodu januar-maj 2021. godine po sektorima

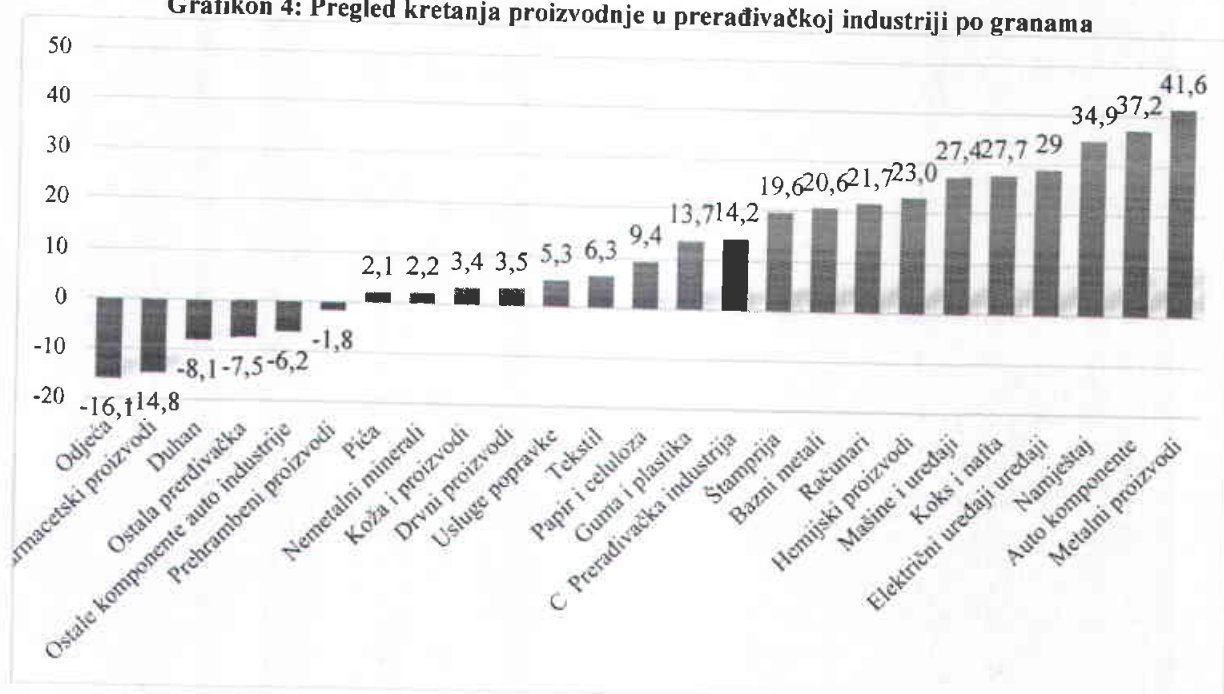

Izvor: BHAS

Posebno vrijedi istaći da je najznačajniji doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u periodu januar-maj ostvaren u okviru izvozno orijentirane prerađivačke industrije u okviru koje je registrirano povećanje proizvodnje od 14,2%. Posmatrano detaljnije po granama najznačajnija povećanja proizvodnje su registrirana u okviru izvozno orijentiranih grana kako što su proizvodi namještaja 35%, gotovi metalni proizvodi 41,6%, bazni metali 20,6%, te hemijski proizvodi i koks gdje je su ostvarena povećanja od preko 20%. S druge strane, smanjenja proizvodnje su registrirana u okviru proizvodnje odjeće 16,1%, osnovnih farmaceutskih proizvoda oko 15% i prehrambene proizvodnje od oko 2%. Detaljniji pregled kretanja proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini za period januar-maj 2021. godine po granama prikazan je na grafikonu ispod.

³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za maj 2021. godine-prethodni podaci“, 25.06.2021. godine.

Grafikon 4: Pregled kretanja proizvodnje u prerađivačkoj industriji po granama

Izvor: BHAS

Pored prerađivačke industrije, pozitivan doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini ostvaren je i u okviru sektora za proizvodnju električne energije u okviru kojeg je registrirano povećanje proizvodnje od 16,4%. S druge strane, u sektoru rudarstava u periodu januar-maj 2021. godine zabilježen pad proizvodnje od 9% u odnosu na isti period prethodne godine.

Maloprodaja

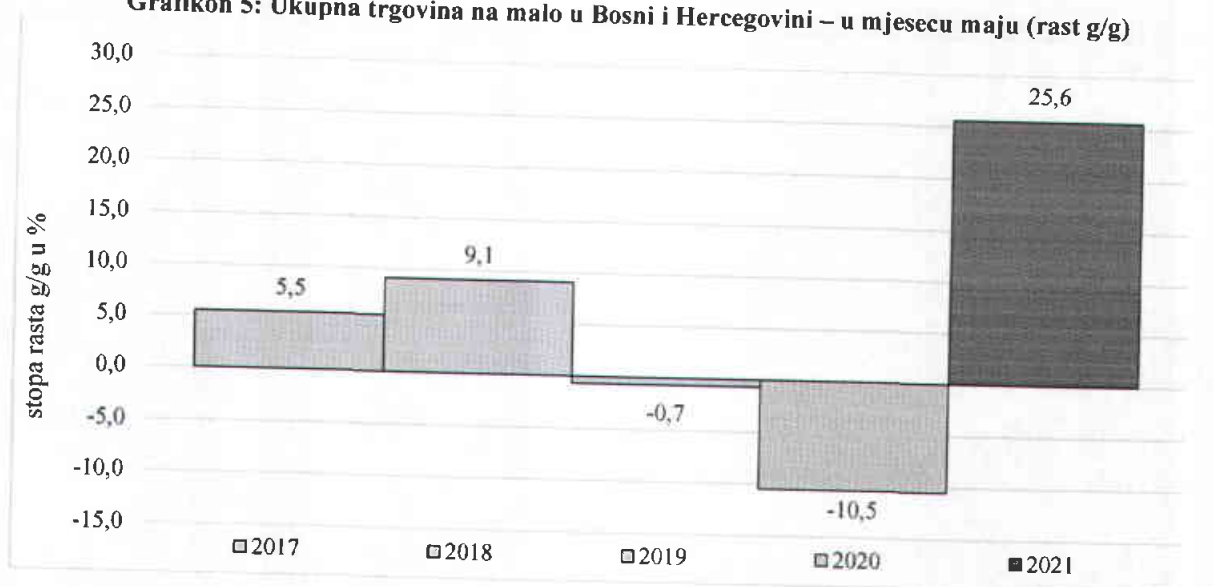
Prema zvaničnim podacima BHAS-a za mjesec maj 2021. godine ukupna trgovina na malo, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, je zabilježila realni rast prometa od 25,6%⁴. Ovaj značajniji oporavak i porast maloprodaje dobrim dijelom predstavljaju bazni efekat, u odnosu na maj 2020. godine (pad iznosio 10,5% g/g), kada su prodajni objekti još uvijek bili zatvoreni ili parcijalno otvoreni (sa limitiranim brojem kupaca) usljed pandemije Covid-19.

Glavni nosilac ovog realnog rasta ukupne trgovine je povećanje prometa trgovine motornim gorivima u u specijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu s.p.) koji je u maju 2021. godine veći za 39,5% kao i rast prometa u trgovini na malo osim trgovine motornim gorivima u s.p. od 22,5%.

Kada se detaljnije posmatra struktura trgovine na malo u s.p. može se primjetiti da je došlo do porasta u većini kategorija sa izuzetkom trgovine na malo na štandovima i tržnicama gdje je zabilježeno smanjenje prometa za 21,6% i trgovine na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica gdje je smanjenje iznosilo 7,3%. Trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom ostvarila je rast od 59,4%, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 19,6%, trgovina na malo ostalom robom u s.p. od 50,8% dok je ostala trgovina na malo u nespecijalizovanim prodavnicama (u daljem tekstu n.p.) ostvarila rast od 11,5%.

⁴ Izvor podataka: BHAS

Grafikon 5: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu maju (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast prometa u maju 2021. godine od 89,4% zabilježen je kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože u s.p. Pored ove kategorije do rasta prometa je došlo i kod trgovine na malo sportskom opremom, igrama i igračkama u s.p. od 14,8%, trgovine na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo u s.p. za 6,7%. Također je ostvaren i rast prometa u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima u s.p. za 26,5% te kod trgovine na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima u s.p. koja je zabilježila porast prometa za 40,5%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica po djelatnostima u Bosni i Hercegovini za maj 2021. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na april 2021. godine.

Nakon višemjesečnog smanjenja broja zaposlenih lica uzrokovanog pandemijom virusa COVID-19 u Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine broj zaposlenih lica se ponovo počeo povećavati za 1,1% u odnosu na januar-april 2020. godine i iznosio je 813,5⁵ hiljada (tabela ispod).

Prema područjima djelatnosti u aprilu 2021. godine najveći doprinos uvećanju ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio je u oblasti prerađivačke industrije, umjetnosti, zabave i rekreacije, djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite, informacija i komunikacija te građevinarstva. Sa povećanjem obima proizvodnje prerađivačke industrijske broj zaposlenih lica u aprilu u ovoj djelatnosti je uvećan za 1,6% g/g (uz doprinos rast ukupnog broja zaposlenih od 0,3 p.p.). Djelatnost koja je u doba pandemije zabilježila smanjenje broja zaposlenih lica - umjetnost, zabava i rekreacija – u aprilu bilježi rast broja zaposlenih lica od 22,7% g/g (doprinos

⁵ Privremeni podatak. Na osnovu polugodišnjeg istraživanja s punim obuhvatom RAD-15, stanje 30. septembar 2020. godine, početkom decembra 2020. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama, dobijenih mjesečnim istraživanjem RAD-1. Stoga su podaci do septembra 2020. godine konačni, a za ostale mjeseci 2020. godine i 2021. godine su privremeni.

rast ukupnog broja zaposlenih oko 0,3 p.p.). Pored toga, u aprilu je zabilježen i rast broja zaposlenih u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite od 3,2% g/g, kao i djelatnosti informacija i komunikacija 7,2% g/g (doprinos rast ukupnog broja zaposlenih ovih djelatnosti zajedno je bio oko 0,4 p.p.). U oblasti građevinarstva broj zaposlenih lica je uvećan za 3,3% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,2 p.p.⁶ Pored pomenutih oblasti, broj zaposlenih lica je uvećan u još nekoliko djelatnosti, ali je njihov doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini bio manji u poređenju sa prethodno navedenim područjima djelatnosti.

Broj registrovanih nezaposlenih lica u maju 2021. godine u odnosu na maj 2020. godine je manji za 6% i iznosio je oko oko 396 hiljada. Prema podacima⁷ Agencije za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, u maju je brisano ukupno 16.188 lica sa evidencija službi zapošljavanja. Od ovog broja zaposleno je 9.933 lica. Istovremeno je za 7.646 lica prestao radni odnos. Stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine je iznosila 33,1% i smanjena je u odnosu na prethodni mjesec za 0,3 p.p.⁸

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidiran podatak) i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-XII 2020	812.592	-1,0%	415.231	1,0%
I-2021	809.667	-1,8%	415.027	2,2%
II-2021	808.884	-1,7%	410.776	2,0%
III-2021	810.947	-1,2%	406.718	2,1%
I-III 2021	809.833	-1,6%	410.840	2,1%
IV-2021	813.454	1,1%	402.146	-4,2%
V-2021	-	-	395.999	-6,0%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za maj 2021. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na april 2021. godine.

U Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine prosječna neto plata iznosila je 985 KM i nominalno je veća za 4,6% u odnosu na april 2020. godine. Realni rast prosječne neto plate bio je nešto sporiji uz inflaciju od 0,9%.

Naveća prosječna isplaćena neto plata u Bosni i Hercegovini u aprilu 2021. godine bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.613 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (578 KM).

Prema područjima djelatnosti, najveća nominalna stopa rasta neto plate u aprilu 2021. godine od 8,3% g/g bila je u području stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti, djelatnosti poljoprivrede, šumarstva i ribolova, kao i ostalim uslužnim djelatnostima. Pored toga, brži rast neto plata je zabilježen i u djelatnosti poslovanja nekretninama (7,5% g/g), kao i prerađivačkoj

⁶ Broj predviđenih stanova za gradnju u aprilu 2021. godine u odnosu na broj predviđenih stanova za gradnju u 2020. godini veći je za 57,7% a u odnosu na april 2020. godine veći je za 17,0%. Izvor: BHAS, Saopštenje, građevinarstvo, april 2021. godine.

⁷ Izvor: Pregled stanja tržišta rada na dan 31. maj 2021. godine. Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine.

⁸ Izvor: Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine. Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na april 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za maj 2021. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

industriji (7,4% g/g). Međutim, zbog nešto skromnijeg rasta neto plata u pojedinim djelatnostima prosječna neto plata je imala rast od 4,6% g/g.

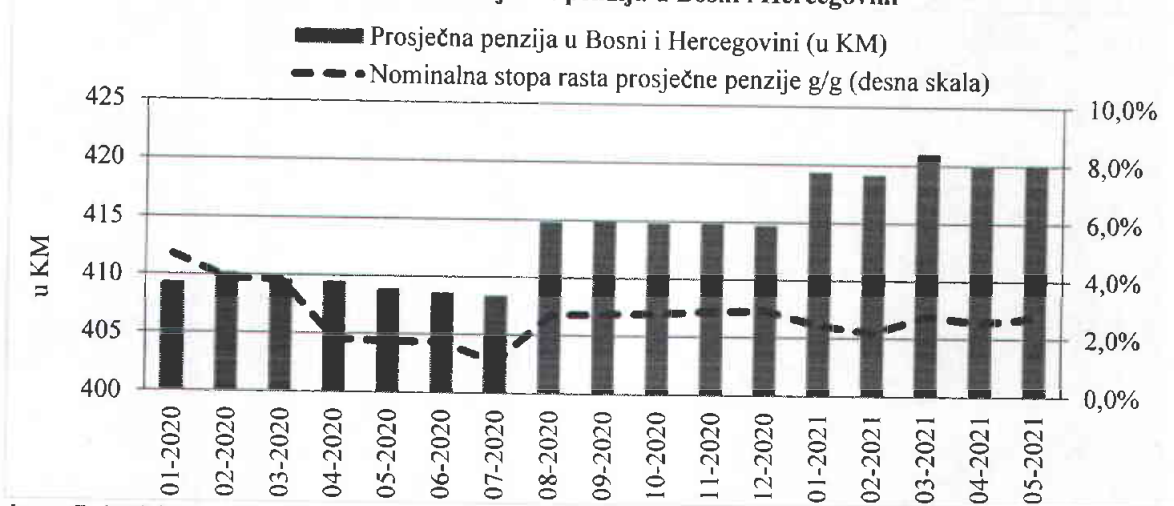
Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-XII 2020	956	3,8%
I-2021	969	2,6%
II-2021	961	2,2%
III-2021	989	4,1%
I-III 2021	973	3,0%
IV-2021	985	4,6%

Izvor: BHAS

U maju 2021. godine ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini iznosio je 695,4⁹ hiljada i u odnosu na isti mjesec prethodne godine uvećan je za 0,4%. Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini u maju 2021. godine iznosila je 420¹⁰ KM i nije se mijenjala u odnosu na prošli mjesec, ali je veća u odnosu na maj 2020. godine za 2,7% g/g uz nešto sporiji realni rast zbog inflacije u posmatranom mjesecu od 1,7%. Najniža penzija u maju 2021. godine u oba entiteta nije se mijenjala i u Federaciji Bosne i Hercegovine iznosila je 382,2 KM, dok je u Republici Srpskoj iznosila 207,9 KM za penzijski staž do 15. godina.

Grafikon 6: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

⁹ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

¹⁰ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog broja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

2. Javne finansije

U periodu januar-maj 2021. godine, u Bosni i Hercegovini je ukupno prikupljeno oko 6,5 milijardi KM javnih prihoda, što je za 10,0% više nego u istom periodu 2020. godine. U strukturi ukupnih prihoda i dalje dominiraju prihodi entitetskih poreskih uprava sa 52,3%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Naplaćeni prihodi. U maju mjesecu tekuće godine, prema podacima o naplaćenim prihodima od strane Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu UIO), evidentiran je značajan rast prihoda od indirektnih poreza. Međutim, ovakve stope rasta posljednja dva mjeseca, samo ukazuju na to da se naplata prihoda, usljed oporavka poslovnih aktivnosti, stabilizuje i vraća na stepen naplate koji je bio prije pandemije virusa Covid-19. Navedni rast se svakako odrazio na rast prihoda, posmatranih u kumulativu. U periodu januar-maj posmatrane godine UIO ukupno je prikupila oko 3,1 milijardu KM bruto prihoda, što je za 7,4% više nego u istom periodu prethodne godine. Usljed porasta povrata sa Jedinственog računa UIO (dalje u tekstu JR UIO) od 12,8% g/g, došlo je do nešto niže stope rasta neto prihoda od indirektnih poreza. U periodu januar-maj 2021. godine, neto prihodi od indirektnih poreza su iznosili oko 2,5 milijarde KM, čime su ostvarili rast od 6,2% g/g.

Pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza su dali: prihodi od poreza na dodatu vrijednost (PDV) 6,4 p.p., carine sa 0,7 p.p. Negativan doprinos dolazi od prihoda od akciza 1,3 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	struktura 2021	jan-maj 2020	jan-maj 2021	mar 2021	apr 2021	maj 2021
Bruto prihodi - prikupljeno	100,0	-10,1	7,4	-0,5	26,0	28,8
Povrati	19,1	-15,1	12,8	0,8	31,4	28,2
Neto prihodi - prikupljeno	80,9	-9,0	6,2	-0,7	24,8	29,0
PDV	52,1	-7,5	10,4	10,9	31,7	29,5
Carine	3,7	-16,5	15,3	17,1	71,9	40,3
Akcize	16,9	-12,0	-5,3	-30,1	2,3	35,7
Putarine	7,5	-7,7	4,6	-2,1	39,6	1,4
Ostali prihodi	0,2	-12,2	17,8	14,7	36,6	32,8
Neusklađeni prihodi	0,4	3,3	-5,8	746,5
Raspoloživo za raspodjelu	100,0	-9,5	7,1	-0,8	27,3	27,1
Minimalne rezerve	19,6	-15,4	12,4	-0,8	29,9	28,4
Budžeti	80,4	-8,0	5,9	-0,8	26,7	26,8
Servisiranje vanjskog duga	9,5	-8,9	6,6	20,6	-12,4	-1,8
Federacija Bosne i Hercegovine	6,4	-6,3	9,3	30,2	-12,5	-0,9
Republika Srpska	2,9	-14,6	2,5	11,2	-12,4	-0,2
Brčko Distrikt	0,2	16,3	-22,4	-31,6	...	-93,7
Raspodjeljeno nakon servisiranja vanjskog duga	70,9	-7,9	5,8	-3,4	32,7	34,7
Institucije Bosne i Hercegovine	10,4	-0,8	4,0	8,7	4,0	4,0
Federacija Bosne i Hercegovine	37,1	-9,5	2,8	-9,4	35,1	41,0
Republika Srpska	21,1	-8,0	12,2	1,8	57,8	43,5
Brčko Distrikt	2,2	-10,6	8,3	5,1	32,0	42,3

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. U periodu januar-maj 2021. godine, bruto prihodi od PDV-a su iznosili oko 2,2 milijarde KM, čime su ostvarili rast od 11% u poređenju sa istim periodom 2020. godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 1,6 milijardi KM, što je za 10,4% g/g više. U strukturi naplaćenih prihoda od PDV-a dominiraju prihodi naplaćeni prilikom uvoza roba koji su ostvarili stopu rasta od oko 14,0% g/g dok je naplaćeni prihod od PDV-a, koji se odnosi na promet domaćih roba ostvario povećanje od oko 7,0% g/g.

Akcize. Za prvih pet mjeseci 2021. godine, neto prihodi od akciza su iznosili oko 523 miliona KM, i manji su za oko 5,3% u odnosu na isti period prethodne godine. Prihodi od akciza po osnovu uvoznih proizvoda su manji za 7,0% g/g, dok su prihodi od akciza na domaće proizvode, rasli stopom od 19,2% g/g. Ako se uvozne akcize posmatraju po vrstama proizvoda, uočava se da su prihodi od akciza na duvanske prerađevine manji za 14,9% g/g. Njihovo smanjenje je direktno uticalo na smanjenje prihoda po osnovu uvoznih proizvoda, jer njihov udio u ukupnim uvoznim akcizama iznosi 53%. U istom periodu, prihodi od akciza na naftu i naftne prerađevine su ostvarili rast (3,3% g/g). Sve ostale kategorije uvoznih akciza, bilježe pozitivne stope rasta.

Posmatrajući po vrstama akcize na domaće proizvode rast prihoda, zabilježen je kod prihoda od akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine (30,0% g/g). Prihodi po osnovu prometa domaće nafte i naftnih derivata nisu ostvareni.

Putarine. Ukupno naplaćeni neto prihodi od putarina u periodu januar-maj 2021. godine su iznosili oko 239 miliona KM. U poređenju sa istim periodom prethodne godine ovi prihodi su veći za oko 4,6%.

Carine. Tokom posmatranog perioda, naplaćeni neto prihodi po osnovu carinskih dažbina su iznosili oko 118 miliona KM, čime su ostvarili rast od oko 15,3% g/g.

Raspoređeni prihodi. Ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu, u periodu januar-maj 2021. godine, su iznosili oko 3,1 milijardu KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 150,2 miliona KM, minimalne rezerve u iznosu od oko 594,6 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 316,2 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 2,0 milijarde KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹¹. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 1,3 milijarde KM (za servis vanjskog duga oko 206,1 miliona KM), Republici Srpskoj oko 682,8 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 93,9 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 71,8 miliona KM (3,5 miliona KM za servis vanjskog duga). U poređenju sa istim periodom prethodne godine raspoređena sredstva sa JR UIO za servisiranje obaveza vanjskog duga su veća za svega 0,7%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 4,1%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

Vlada Republike Srpske je u maju mjesecu 2021. godine, donijela set zakona u cilju realizacije mjera Vlade koji bi trebali da doprinesu privrednom rastu i platama zaposlenih.¹² Takođe, s ciljem povećanja plata zaposlenih radnika, utvrđen je i Prijedlog zakona o izmjenama Zakona

¹¹ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje je na svojoj 51. sjednici održanoj dana 04.05.2021. godine usvojio Odluku, broj: 02-17-01-3-1/21, o utvrđivanju privremenih koeficijenata za raspodjelu sredstava sa Jedinственог računa za period april-jun 2021. godine, kojom su utvrđeni privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa Jedinственог računa za period april-jun 2021. godine, a isti su primjenjivani i u mjesecu aprilu 2021. godine i to: FBiH 62,95%, RS 33,50% i Brčko Distrikt BiH 3,55%.

¹² Vlada Republike Srpske, na 122. sjednici, održanoj 20.05.2021. godine, po hitnom postupku, utvrdila Prijedlog zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva, visokog obrazovanja i studentskog standarda, zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đачkim domovima, zaposlenih u oblasti kulture, zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova i zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske.

o porezu na dohodak,¹³ Prijedlog Zakona o dopuni Zakona o doprinosima¹⁴ i donijeta je Odluka o izmjeni odluke o najnižoj plati u Republici Srpskoj, prema kojoj se najniža plata povećava sa 520 KM na 540 KM¹⁵.

U periodu januar-maj 2021. godine, entitetske poreske uprave su ukupno naplatile oko 3,4 milijarde javnih prihoda iz svojih nadležnosti, čime su isti ostvarili stopu rasta od oko 12,4% g/g. Detalji o naplati prihoda poreskih uprava slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u periodu januar - maj

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2020	2021		2020	2021		2020	2021	
Direktni porezi	369,9	419,7	13,5	178,4	226,1	26,7	548,3	645,7	17,8
Porez na dohodak	170,2	188,9	11,0	78,0	90,7	16,3	248,2	279,6	12,6
Porez na dobit	158,8	183,5	15,8	91,4	121,9	33,3	249,9	305,4	22,2
Porezi građana	41,0	47,0	14,6	9,0	13,5	50,5	50,0	60,5	21,1
Ostali porezi	0,2	0,2	30,0	0,0	0,0	-	0,2	0,2	30,0
Takse, kazne i naknade	248,0	302,7	22,1	145,6	186,1	27,8	393,6	488,8	24,2
Doprinosi	1.437,7	1.538,1	7,0	633,4	709,9	12,1	2.071,1	2.248,0	8,5
PIO	801,4	859,1	7,2	361,2	403,8	11,8	1.162,6	1.262,9	8,6
Zdravstvo	569,8	608,1	6,7	228,3	256,9	12,5	798,1	865,0	8,4
Nezaposleni	66,5	70,9	6,6	11,2	12,6	12,0	77,7	83,5	7,4
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	30,3	34,1	12,4	30,3	34,1	12,4
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	2,3	2,5	5,9	2,3	2,5	5,9
Ostali prihodi	1,2	4,6	267,4	0,0	0,0	-	1,2	4,6	267,4
UKUPNO	2.056,8	2.265,0	10,1	957,4	1.122,1	17,2	3.014,2	3.387,1	12,4

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Za prvih pet mjeseci 2021. godine, po osnovu socijalnih doprinosa, ukupno je naplaćeno oko 2,2 milijardi KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, isti su veći za 8,5%. Najznačajnija kategorija socijalnih doprinosa jesu doprinosi za penzionersko-invalidsko osiguranje (PIO), koji su ostvarili rast od oko 8,6% g/g.

Direktni porezi. Prihodi od direktnih poreza u periodu januar-maj 2021. godine su iznosili oko 645,7 miliona KM, što je u poređenju sa istim periodom prethodne godine više za 17,8%. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dobit. Porezi na dobit su uvećani za 22,2% g/g, prvenstveno zbog rasta prihoda od poreza na dobit banaka, pravnih lica iz oblasti pošte i telekomunikacija, kao i igara na sreću. Prihodi od poreza na dohodak bilježe povećanje od 12,6% g/g i to zahvaljujući rastu prihoda od poreza na dohodak od samostalne i nesamostalne djelatnosti.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu neporeskih prihoda (takse, naknade i kazne) u periodu januar-maj 2021. godine, ukupno je naplaćeno oko 489 miliona KM prihoda. U poređenju sa istim periodom prethodne godine, navedeni prihodi su veći za 24,2%. Na rast prihoda u ovoj kategoriji najviše uticaja je imao porast prihoda po osnovu naknada za priređivanje igara na sreću, kao i prihoda po osnovu raznih taksi i kazni.

¹³ Ovim zakonom predlaže se povećanje osnovnih ličnog odbitka sa dosadašnjih 6.000 KM na 8.400 KM na godišnjem nivou, odnosno 700 KM na mjesečnom nivou, te povećanje ličnog odbitka za izdržavanje članova porodice sa dosadašnjih 9000 KM na 1.800 KM na godišnjem, odnosno sa 75 KM na 150 KM na mjesečnom nivou po svakom izdržavanom članu porodice. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“ br. 49/21 i stupa na snagu od 01.07.2021. godine.

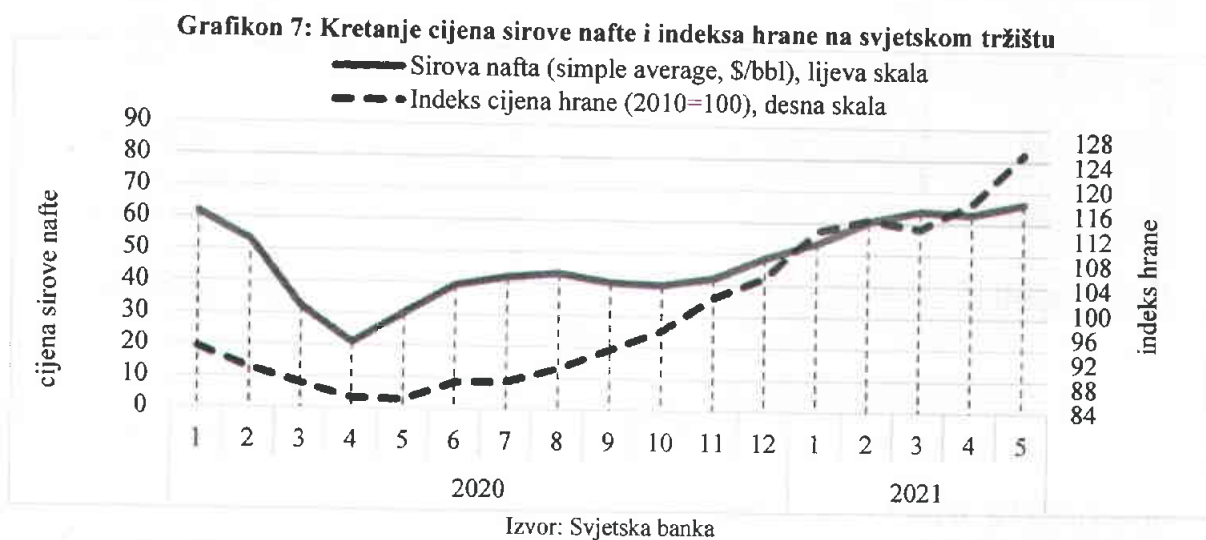
¹⁴ Navedenim zakonom propisano je da osnovica doprinosa za lica u radnom odnosu ne može biti niža od najniže bruto plate u Republici Srpskoj, utvrđenoj u skladu sa propisima kojima se uređuje rad, a koja je važeća u mjesecu za koji se doprinosi obračunavaju. Zakon je objavljen u „Službenom glasniku Republike Srpske“ br. 49/21 i stupa na snagu od 01.07.2021. godine.

¹⁵ Ova odluka je objavljena u „Službenom glasniku Republike Srpske“, br. 47/21 i stupa na snagu 01.06.2021. godine.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

Kao što je predstavljeno na grafikonu ispod, cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u maju 2021. godine nastavila je da se uvećava i iznosila je 66,4 \$/barelu što je čak za 36 \$ više u poređenju sa majom 2020. godine. Uz rast cijena nafte zabilježen je i značajan rast indeksa hrane na svjetskom tržištu. Indeks cijena hrane u maju 2021. godine bio je veći za 47,5% u odnosu na maj 2020. godine.

U Bosni i Hercegovini u maju 2021. godine registrovana je inflacija od 1,7% g/g. Rast ukupnog nivoa cijena u maju značajno je podstaknut rastom cijena u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića (najveći odjeljak indeksa potrošačkih cijena), prevoza (kroz rast cijena nafte i goriva), stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata, kao i alkoholnih pića i duvana. U prosjeku perioda I-V 2021. godine u Bosni i Hercegovini je i dalje zabilježena deflacija od 0,2% zbog nižih cijena u prvom kvartalu 2021. godine

U maju 2021. godine cijene u odjeljku hrane i bezalkoholnih pića su uvećane za 1,5% g/g na šta je uglavnom uticao rast cijena hrane jer su cijene bezalkoholnih pića skromnije rasle. U odjeljku prevoza cijene su više za 10,2% g/g. Rast cijena sirove nafte i naftnih derivata imao je veliki uticaj na rast cijena u ovom odjeljku. Zapažen rast cijena od 1,9% g/g bio je i u u odjeljku alkoholnih pića i duvana.¹⁶

U okviru odjeljka stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata cijene su u maju 2021. godine uvećane za 1,2% g/g uglavnom uz rast cijena najamnina za stanovanje, tečnih goriva, električne energije.

Sa druge strane, smanjenje cijena u posmatranom mjesecu je registrovano u odjeljcima odjeće i obuće kao i odjeljku namještaja, kućnih uređaja i redovnog održavanje kuće (detaljnije u tabeli ispod).

¹⁶ Upravni odbor Uprave za indirektno oporezivanje donio je Odluku o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu. Minimalna akciza za pakovanje cigareta od 20 komada iznosi 3,25 KM (u 2020. godini je iznosila 3,04 KM), a specifična akciza iznosi 1,65 KM za pakovanje cigareta od 20 komada. Akciza na duvan za pušenje utvrđuje se u visini od 80% minimalne akcize na cigarete utvrđene u članu 3. stav (3) ove odluke iznosi 130 KM po kilogramu (u 2020. godini je iznosila 121,6 KM po kilogramu). Izvor: Odluka o utvrđivanju specifične i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2021. godinu.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I 2021	II 2021	III 2021	IV 2021	V 2021	I-V 2021
	I 2020	II 2020	III 2020	IV 2020	V 2020	I-V 2020
00 Ukupan indeks	98,3	98,7	99,5	100,9	101,7	99,8
01 Hrana i bezalkoholna pića	100,1	100,4	101,1	101,0	101,5	100,8
02 Alkoholna pića i duvan	101,9	102,1	101,9	102,0	101,9	101,9
03 Odjeća i obuća	89,1	88,5	89,7	91,2	91,7	90,0
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	99,0	99,5	100,0	100,9	101,2	100,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	98,6	98,8	98,0	99,0	99,7	98,8
06 Zdravstvo	100,9	100,8	100,7	100,6	100,6	100,7
07 Prevoz	90,6	92,6	96,4	105,8	110,2	98,7
08 Komunikacije	100,1	99,9	99,8	99,7	99,8	99,8
09 Rekreacija i kultura	100,0	99,9	99,8	99,8	100,0	99,9
10 Obrazovanje	100,3	100,3	100,3	100,3	100,2	100,2
11 Restorani i hoteli	100,6	100,4	100,4	100,4	100,5	100,5
12 Ostala dobra i usluge	100,6	99,9	100,4	100,0	100,0	100,2

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa na kraju svibnja 2021. godine iznosila je 29,3 mlrd. KM što je rast od 10,6% u odnosu na svibanj 2020. godine. Najveći doprinos rastu M2 dao je transakcijski novac (u daljem tekstu M1) koji je na kraju svibnja dostigao oko 15,9 mlrd. KM sa stopom rasta od 16,8% g/g. U okviru M1, najveći doprinos rastu M2 dali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (7,4 p.p.) sa stopom rasta od 22,4% g/g, a zatim gotovina izvan banaka (1,2 p.p.) sa stopom rasta od 6,6%.

S druge strane, kvazi novac (u daljem tekstu QM) je dostigao oko 13,4 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,1% g/g. U okviru QM, najveći doprinos rastu M2 u posmatranom mjesecu dali su prenosivi depoziti u inozemnoj valuti (1,7 p.p.) sa stopom rasta od 16,9% g/g.

Tabela 6: Monetarni agregati u svibnju 2021. godine i stope rasta V 2021/ V 2020

Opis	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.191,6	10.732,5	15.924,1	3.011,7	3.064,8	7.340,6	13.417,1	29.341,2
Stopa rasta g/g	6,6%	22,4%	16,8%	2,0%	16,9%	0,4%	4,1%	10,6%

Izvor: CBBiH

Na kraju svibnja 2021. godine pričuveni novac (u daljem tekstu M0) iznosio je 12,5 mlrd. KM i uvećan je za 14,5% u odnosu na svibanj prethodne godine. Posmatrajući po sastavnicama, najznačajniji doprinos rastu M0 dali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti (8,6 p.p.) čiji

udjel u M0 je bio 46,8%. Drugi po doprinosu su gotovina izvan monetarnih vlasti sa 5,3 p.p. čiji udio u M0 je iznosio 51,2%.

Tabela 7: Pričuveni novac u svibnju 2021. godine i stope rasta V 2021/V 2020

Opis	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuveni novac (M0)
	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.406,0	5.859,1	258,8	12.523,9
Stopa rasta g/g	10,0%	19,2%	27,2%	14,5%

Izvor: CBBiH

Na kraju svibnja 2021. godine prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH uvećan je za 21,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je 6,1 mlrd. KM. Višak iznad obvezne pričuve iznosio je 3,2 mlrd. KM dok su prosječne obvezne pričuve bile 2,8 mlrd. KM. Prosječna stopa obvezne pričuve u svibnju 2021. godine nije se mijenjala i iznosila je 10% dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 21,4%. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH udio prosječnih obveznih pričuva iznosio je 46,8%, dok je udio viška iznad obvezne pričuve bio 53,2%.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u svibnju 2021. godine i stope rasta V 2021/V 2020

Opis	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Višak iznad obvezne pričuve	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
	1	2	3	4=3-2	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	28.446,5	2.844,6	6.080,0	3.235,3	10,0%	21,4%
Stopa rasta g/g	7,0%	7,0%	21,6%	38,1%	-	-

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve na kraju svibnja 2021. godine uvećane su za 7,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosile su oko 14,1 mlrd. KM. Najznačajniji doprinos rastu bruto deviznih pričuva imale su investicije u vrijednosne papire. One su u posmatranom mjesecu uvećane za 13,8% g/g te su iznosile 10,6 mlrd. KM. S druge strane, depoziti kod nerezidentnih banaka su u svibnju imali iznos od 2,7 mlrd. KM što je smanjenje od 17,6% g/g.

Posmatrajući strukturu bruto deviznih pričuva vidljivo je dominiranje investicija u vrijednosne papire (75,2%), a zatim slijede depoziti kod nerezidentnih banaka (19,6%). Pokrivenost pričuvnog novca deviznim pričuvama iznosila je 112,3% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u svibnju 2020. godine i stope rasta V 2021/V 2020

Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
	Stanje u mil. KM	292,8	1,2	436,4	2.752,6	0,0	10.575,9
Stopa rasta g/g	0,2%	-59,7%	237,2%	-17,6%	-	13,8%	7,6%

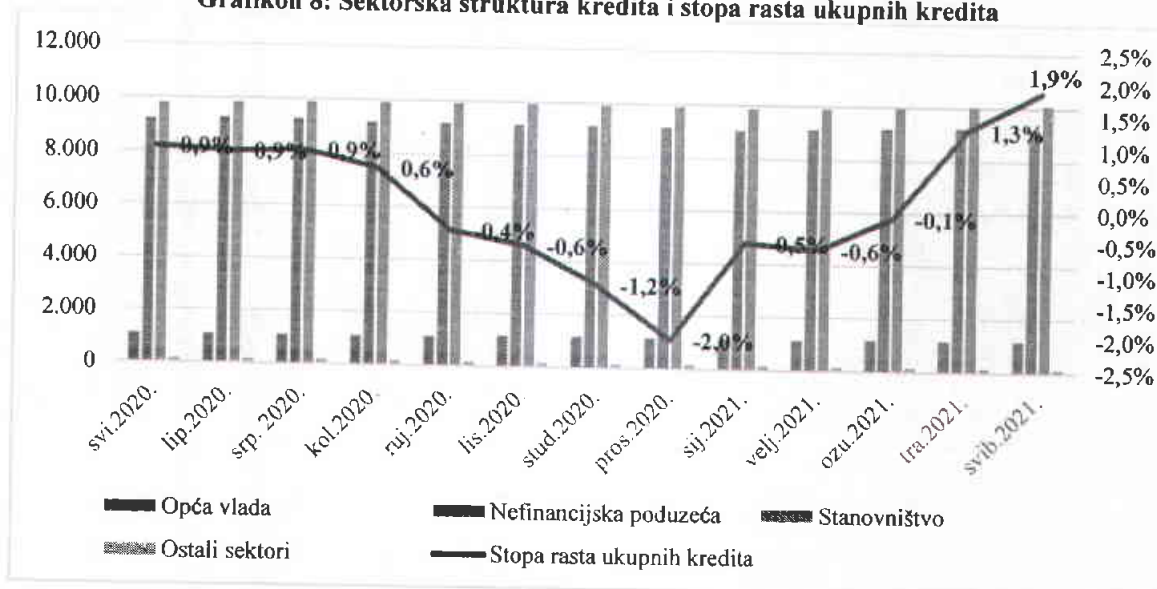
Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupan iznos kredita na kraju svibnja iznosio je 20,6 mlrd. KM što je uvećanje od 1,9% u odnosu na isti mjesec prošle godine. Sektor stanovništva zabilježio je rast od 3,2% g/g sa iznosom od 10,1 mlrd. KM, sektor nefinancijskih poduzeća imao je rast od 0,3% g/g (9,2 mlrd. KM) dok je sektor opće vlade rastao po stopi od 6,7% g/g (1,2 mlrd. KM). Posmatrajući po doprinosima, krediti stanovništva imali su najveći doprinos od 1,5 p.p. nakon čega slijede doprinosi opće vlade sa 0,4 p.p. Krediti nefinancijskih poduzeća ostvarili su doprinos ukupnom rastu kredita od 0,1 p.p.

Najveće učešće u ukupnim kreditima imali su krediti stanovništva sa 49% zatim krediti nefinancijskih poduzeća, 44,7% te sektor opće vlade sa učešćem od 5,7%.

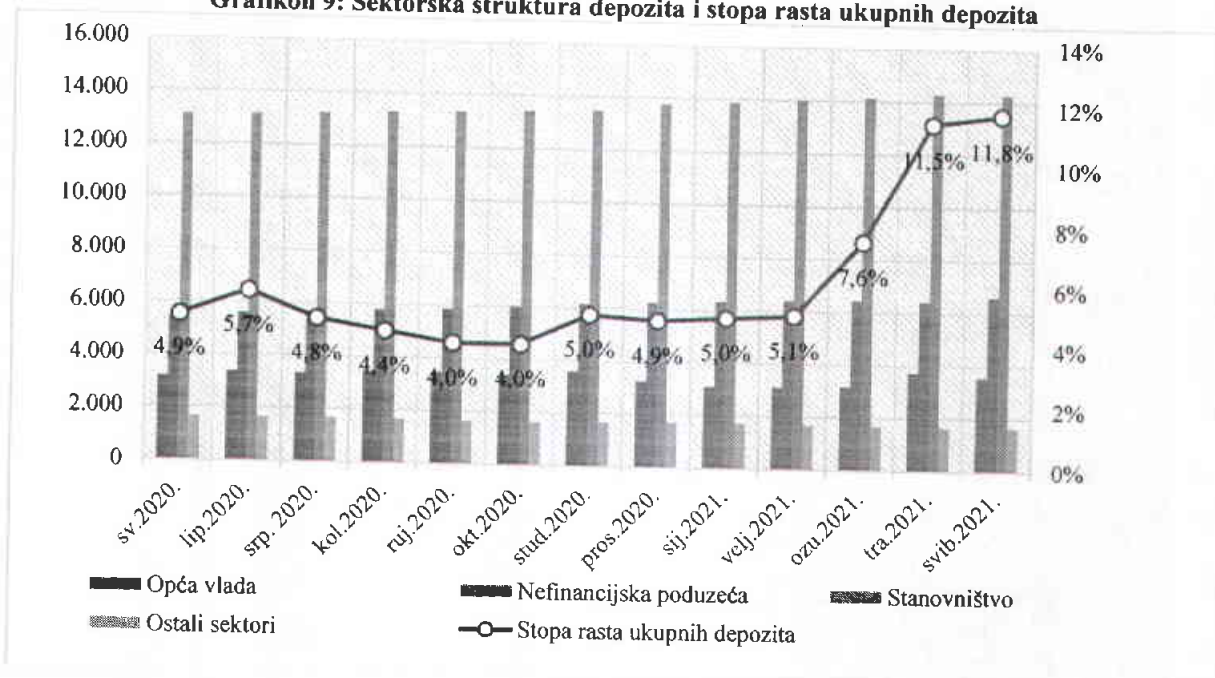
Grafikon 8: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

Izvor: CBBiH

Ukupan iznos depozita iznosio je 26,1 mlrd. KM uz stopu rasta od 11,8% g/g. Depoziti stanovništva sa iznosom od 14,3 mlrd. KM i uz stopu rasta od 9,1% g/g, činili su 54,7% učešća te su bili prvi po doprinosu rastu ukupnih depozita sa 5,1 p.p. Depoziti nefinancijskih poduzeća bili su drugi sa doprinosom rastu od 5,0 p.p. i najvišom godišnjom stopom rasta od 21,5%. Sa iznosom od 6,6 mlrd. KM ostvarili su učešće od 25,4% u ukupnim depozitima. Depoziti opće vlade su uz stopu rasta od 12,3% g/g ostvarili iznos od 3,6 mlrd. KM i učešće od 13,6%.

Grafikon 9: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

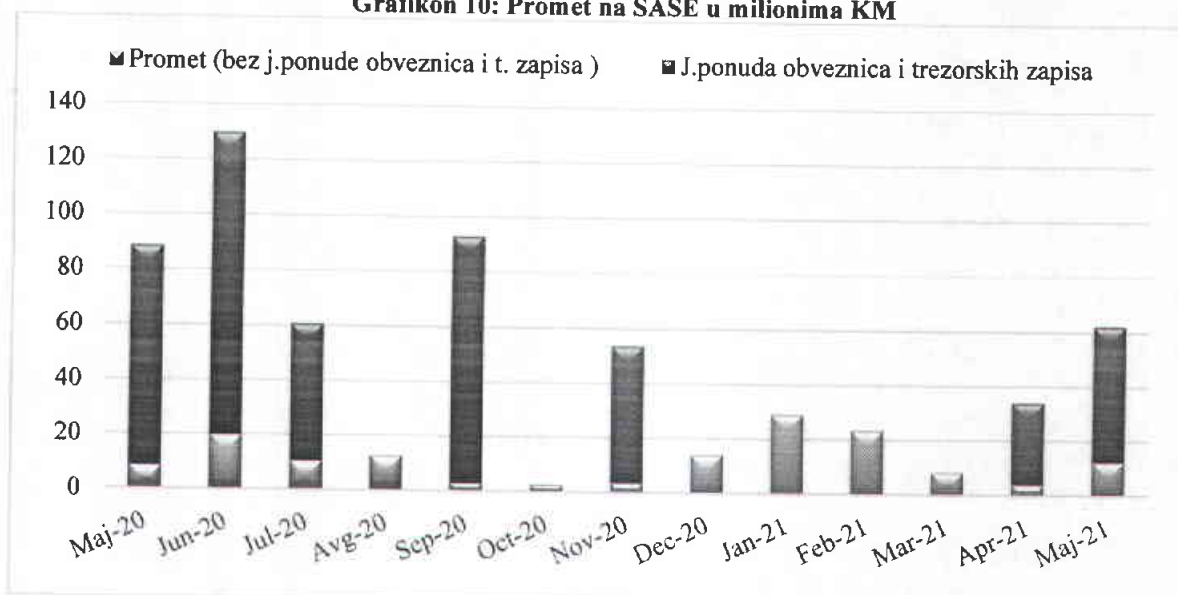

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

Ukupan promet na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz negativnu stopu rasta od 29,7% g/g na kraju mjeseca maja 2021. godine dostigao 62,2 mil.KM. Time je ostvario učešće od 90,8% u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. Na SASE je u mjesecu maju održana 68. aukcija trezorskih zapisa Federacije Bosne i Hercegovine čime je za emitenta prikupljeno ukupno 50 mil. KM.

Grafikon 10: Promet na SASE u milionima KM

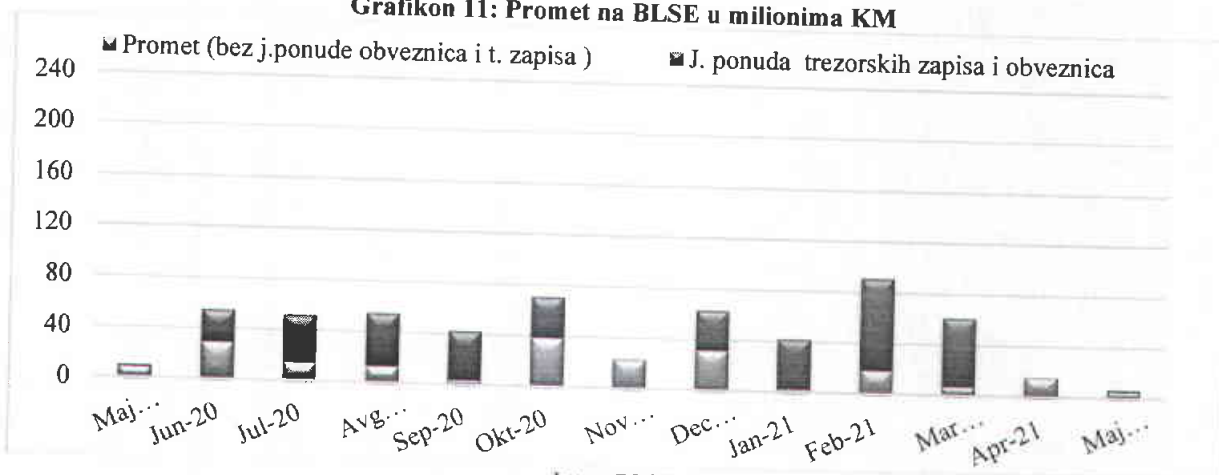

Izvor: SASE

Ukupan promet na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 35,3% na kraju istog mjeseca dostigao 6,3 mil. KM. Ovaj ostvareni iznos predstavlja 9,2%

ukupnog ostvarenog prometa u Bosni i Hercegovini. U mjesecu maju 2021. godine na BLSE nije bilo javne emisije obveznica i trezorskih zapisa.

Grafikon 11: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Ukupan promet na SASE i BLSE je uz negativnu stopu rasta od 30,2% g/g na kraju mjeseca maja 2021. godine dostigao 68,6 mil. KM. Putem javne ponude trezorskih zapisa za emitente je prikupljeno 50 mil. KM i ovaj iznos predstavlja 74,7% ukupnog ostvarenog prometa u ovom mjesecu.

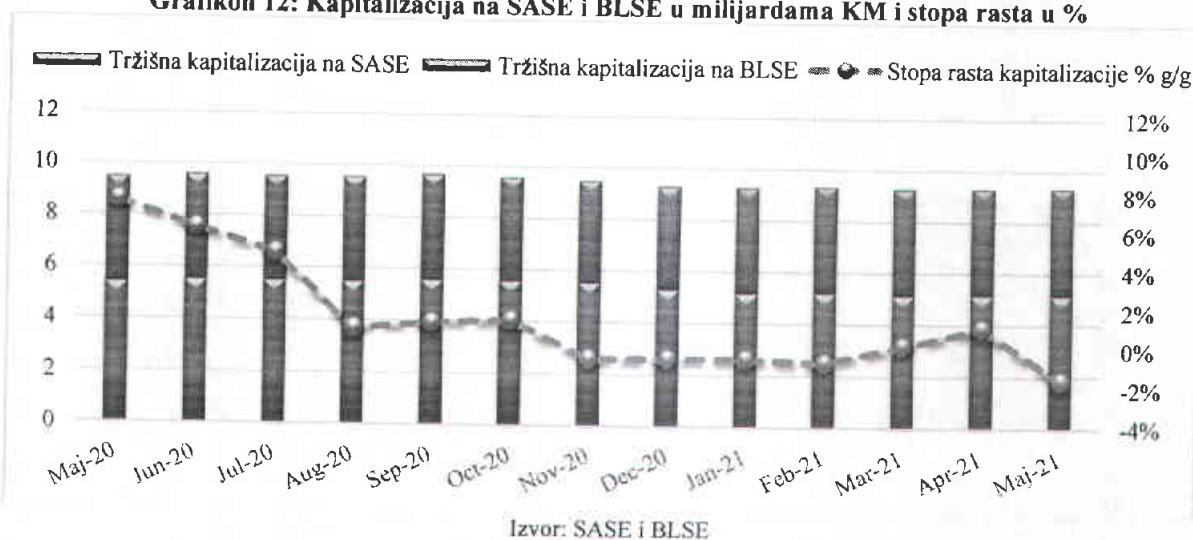
Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Maj-19	31.971.971,4	42.328.669,6	74.300.640,9
Maj-20	88.497.628,7	9.799.014,2	98.296.642,9
Maj-21	62.235.064,8	6.337.488,3	68.572.553,1

Izvor: SASE i BLSE

Kapitalizacija na SASE u ovom mjesecu je uz negativnu stopu rasta od 4,4% g/g dostigla 5,2 mlrd. KM i time ostvarila 55,2% učešća u ukupnoj kapitalizaciji. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je uz stopu rasta od 2,2% g/g dostigla 4,2 mlrd. KM i ostvarila 44,8% učešće u ukupnoj kapitalizaciji. Ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je na kraju mjeseca maja 2020. godine dostigla 9,3 mlrd. KM uz negativnu stopu rasta od 1,6% g/g.

Grafikon 12: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

Izvor: SASE i BLSE

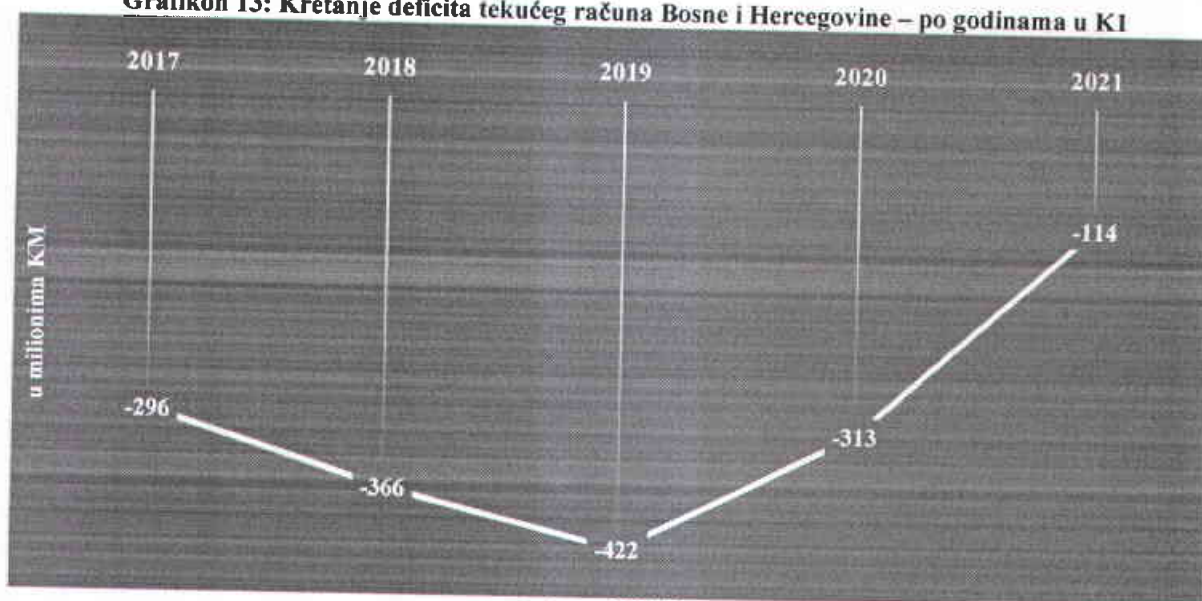
4. Vanjski sektor

Platni bilans Bosne i Hercegovine

Deficit tekućeg računa je prema zvaničnim podacima CBBiH u K1 2021. godine zabilježio smanjenje od 64% u odnosu na isti period prošle godine¹⁷. Iskazano u nominalnom iznosu deficit tekućeg računa je iznosio 114 miliona KM (K1 2021) dok je prethodne godine u istom periodu bio 313 miliona KM.

Prema dostupnim podacima deficit vanjskotrgovinske razmjene, u posmatranom periodu, je smanjen za 21,5%. Do ovog smanjenja je prevashodno došlo zahvaljujući porastu izvoza (roba i usluga) za 10,4% i porasta uvoza za 0,7%.

Grafikon 13: Kretanje deficita tekućeg računa Bosne i Hercegovine – po godinama u K1

Izvor: CBBiH

Tekući neto prilivi novca iz inostranstva su u K1 2021. godine zabilježili smanjenje za 7,6% kao rezultat pada tekućih priliva (7,1%) i smanjenja odliva novca u inostranstvo (5,5%). Kod tekućih priliva novca iz inostranstva došlo je do smanjenja priliva novca kod domaćinstava koji su u K1 2021. godine iznosili 1,091 milijardi KM (pad od 6,3%). Ovom padu priliva kod domaćinstava najviše je doprinjelo smanjenje kompenzacija zaposlenim rezidentima Bosne i Hercegovine u inostranstvu koje su skoro prepolovljenje (u K1 2021. godine su iznosile 113 miliona KM dok su godinu ranije zabilježile 202 miliona KM). Sa druge strane, doznake građana iz inostranstva kao bitna komponenta priliva novca iz inostranstva u posmatranom kvartalu su iznosile 667 miliona KM i kao takve bilježe stagnaciju (blagi rast od 0,4% odnosno 3 miliona KM).

¹⁷ Izvor podataka: CBBiH

Grafikon 14: Kretanje doznaka iz inostranstva u K1 po godinama

U kategorijama doznaka socijalnih beneficija iz inostranstva zabilježen je porast za 3 miliona KM kao i kod ostalih tekućih transfera iz inostranstva koji su veći za 10 miliona KM (g/g). Neto odlivi prema inostranstvu su smanjeni ponajviše zbog manjih odliva iz finansijskog sektora (u K1 2021. godine nisu zabilježeni odlivi dok su godinu ranije iznosili 101 miliona KM). Sektor opšte vlade također bilježi manje odlive za 18 miliona KM. Nasuprot navedenih sektora odlivi prema inostranstvu u sektoru domaćinstava su povećani za 6 miliona (rast od 14,1%) dok su odlivi kod nefinansijskih preduzeća utrostručeni.

Finansiranje deficita tekućeg računa u K1 2021. godine se odvijalo kroz povlačenje ulaganja u aktivu Bosne i Hercegovine u inostranstvu od 279 miliona KM (najvećim dijelom u finansijskom sektoru po osnovu povlačenja valuta i depozita oročenih na kratki rok), promjenu stanja inostranih obaveza za 371 milion KM (u koje ulaze strana ulaganja u vlasnički kapital od 706 miliona KM i sredstva trgovinskih kredita 134 miliona KM umanjениh za vanjsko zaduživanje - u koji ulazi otplata duga od 458 miliona KM te za ostale obaveze prema nerezidentima u iznosu od 11 miliona KM), sredstvima rezervne aktive od -124 miliona KM¹⁸, sredstvima sa kapitalnog računa 57 miliona KM uz neto greške i propuste u iznosu od -159 miliona KM.

Vanjskotrgovinska robna razmjena

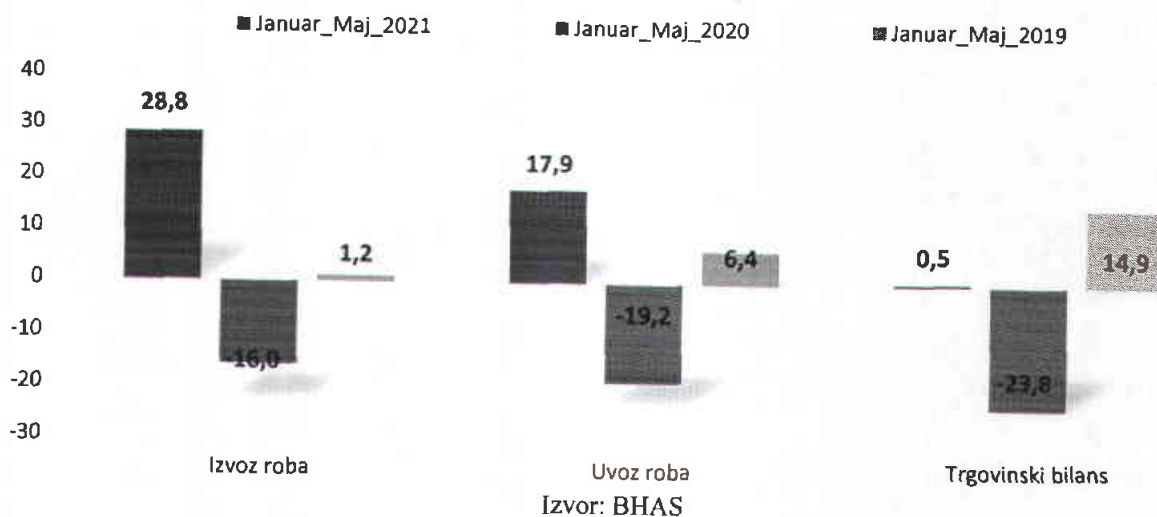
Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2020. godini našla se na direktonom udaru širenja globalne pandemije virusa Covid 19. Tako je Bosna i Hercegovina prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2020. godinu zabilježila pad ukupne robne razmjene od preko 10%, što je posljedica pada robnog izvoza od 8,5% i uvoza od 13,4% u odnosu na prethodnu godinu.¹⁹ Ova negativna kretanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene tokom prethodne godine direktna su posljedica širenja globalne pandemije virus Covid 19, uvođenja „lockdown-a“ u K2 2020. godine, kao i pada proizvodnje u okviru prerađivačke industrije u Bosni i Hercegovini u 2020. godini. Međutim, već krajem prethodne i na početku 2021. godine primjetan je određen napredak kada je vanjskotrgovinska robna razmjena u pitanju, ovo se posebno odnosi na izvoz roba. Prema preliminarnim podacima BHAS-a za prvih 5 mjeseci

¹⁸ Za razliku od monetarnog sektora gdje se analizira stanje deviznih rezervi na kraju perioda ovdje se prate tokovi novca.

¹⁹ Prikazane stope rasta obuhvataju **samo trgovinu robama** i obuhvataju period januar – decembar 2020. godine, dok se stope rasta koje su navedene u uvodnom dijelu odnose na ukupnu trgovinsku razmjenu (**robe + usluge**) za period januar-decembar 2020. godine.

2021. godine ovaj trend rasta robnog izvoza je nastavljen, pri čemu je tokom posljednja 3 mjeseca došlo i do djelimičnog oporavka uvoza roba u Bosnu i Hercegovinu. Naime, nikako ne zanemarujući efekat niske osnovice iz prethodne godine Bosna i Hercegovina je u periodu januar-maj 2021. godine ostvarila zavidnu stopu rasta robnog izvoza od skoro 30%, S druge strane, pored povećanja izvoza zabilježen je i rast robnog uvoza od skoro 18% što nagovještava mogući oporavak domaće tražnje (potrošnja i investicije) u Bosni i Hercegovini u K2 2021.godine. Pregled kretanja vanjskotrgovinskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za periodu januar-maj 2021. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 15: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za period januar-maj 2021. godinu (stope rasta g/g)

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za prvih 5 mjeseci 2021. godine, Bosna i Hercegovina je ostvarila izvoza roba u vrijednosti od preko 5,2 milijarde KM što predstavlja nominalno povećanje od 28.8% (skoro 1,2 miliona KM) u odnosu na isti period prethodne godine.²⁰ Unatoč baznom efektu (niska osnovica) iz prethodne godine ovo povećanje robnog izvoza predstavlja ohrabrenje kada su privredna kretanja u Bosni i Hercegovini, obzirom da je ovaj nivo izvoza znatno viši (500 miliona KM) u odnosu i na ranije godine (2019. i 2018. godina). Ovaj rast robnog izvoza je veoma važan ako se ima u vidu cjelokupni ambijent i prisustvo pandemije virusa Covid 19. S druge strane, na ovaj način u Bosni i Hercegovini je nastavljen pozitivan trend rasta robnog izvoza iz K4 prethodne godine. Naime, ovaj rast robnog izvoza u maju 2021. godine od oko 43% predstavlja nastavak pozitivnog trenda u posljednjih nekoliko mjeseci (decembru 2020. godine 14,8%, januar 2021. godine 3%, februar 2021. godine 11,3%, mart 2021. godine 36,2% i april 2021. godine 59,8%) i veoma je važno da isti bude nastavljen u periodu koji slijedi. Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u periodu januar-maj 2021. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza sirovog željeza i čelika 67% (4,3 p.p), gotovih metalnih proizvoda 25,8% (3,0 p.p), metalnog otpada koji je udvostručen (3,0 p.p), namještaja 37,5% (2,9 p.p), električne opreme 34% (2,5 p.p), te mašina i uređaja 33,7% (2,3 p.p) i dr... Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine tokom perioda januar-maj 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od 3,9 milijardi KM što predstavlja povećanje od preko 30% u odnosu na isti period prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e iznosio je 819 miliona KM što

²⁰ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za maj 2021. godine-prethodni podaci“, 20.06.2021. godine.

predstavlja povećanje od oko 29,4%. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Hrvatsku 30,7% (4,3 p.p), Italiju 46% (4,1 p.p), Njemačku 20,6% (3,3 p.p), Srbiju 30% (3,2 p.p), Sloveniju 33% (2,9 p.p) i Austriju 21,4% (2,1 p.p).

Pored povećanja izvoza roba, nakon dugo vremena u martu, aprilu i maju mjesecu 2021. godine došlo je i do povećanja robnog uvoza. Tako je prema podacima BHAS-a za period januar-maj 2021. godine u Bosni i Hercegovini registrirani uvoz roba u vrijednosti od skoro 7,8 milijardi KM što predstavlja nominalno povećanje od 17,9% (oko 1,2 milijarde KM) u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo na neki način ukazuje da bi tokom K2 2021. godine moglo doći i do postepenog oporavka privatna potrošnje i investicija u Bosni i Hercegovini. Posmatrano po proizvodima, u periodu januar-maj 2021. godine najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala 48,1% (3,7 p.p), motornih vozila 28% (1,6 p.p), hemijskih proizvoda 19% (1,6 p.p), mašina i uređaja 20,8% (1,4 p.p), metalnih proizvoda 30,7% (1,2 p.p), električne opreme 25% (1,2 p.p) i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u periodu januar-maj 2021. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko 4,7 milijardi KM što predstavlja povećanje od 18,2% u odnosu na isti period prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je 971 miliona KM što predstavlja povećanje od 19%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 24,7% (2,9 p.p), Njemačke 21,3% (2,6 p.p), Srbije 18% (2,0 p.p), Turske 33,3% (1,7 p.p), Kine 14,8% (1,2 p.p), Hrvatske za 10,8% (1,0 p.p), Slovenije 17,3% (0,9 p.p) i Austrije 18,7% (0,8 p.p).

Prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za period januar-maj 2021. godine u Bosni i Hercegovini je registriran vanjskotrgovinski robni deficit od skoro 2,5 milijarde KM što predstavlja povećanje 0,5% u odnosu na isti period prethodne godine. Ako se pažljivije posmatra kretanje vanjskotrgovinskog robnog deficita u Bosni i Hercegovini u posljednja dva mjeseca (april i maj) može se konstatovati da je došlo promjene trenda kretanja u okviru istog. Ovo povećanje robnog deficita direktna je posljedica povećanja uvoza roba u posljednja dva mjeseca, dok sa druge strane na implicitan način ukazuje na postepeni oporavak komponenti domaće potražnje kao što su privatna potrošnja i investicije koje se snadbijevaju uglavnom kroz uvoz. Posmatrano po proizvodima, najznačajniji deficit je zabilježen u okviru kategorija kao što su naftni derivati, motorna vozila, farmaceutski preparati i prehrambeni proizvodi. S druge strane, Bosna i Hercegovina je i u periodu januar-maj 2021. godine nastavila da ostvaruje suficit u okviru proizvoda kao što su namještaj, električna energija, pojedini metalni proizvodi i obuća. U periodu januar-maj 2021. godine ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini iznosila je 67,2%, što je povećanje za preko 5 p.p u odnosu na isti period prethodne godine. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, pokrivenost sa zemljama EU je iznosila 82,4%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e bila isto tako prilično visoka i iznosila je 84,3%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini u periodu januar-maj 2021. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 11: Vanjskotrgovinska robna razmjena za januar-maj 2021. godine po HS klasifikaciji

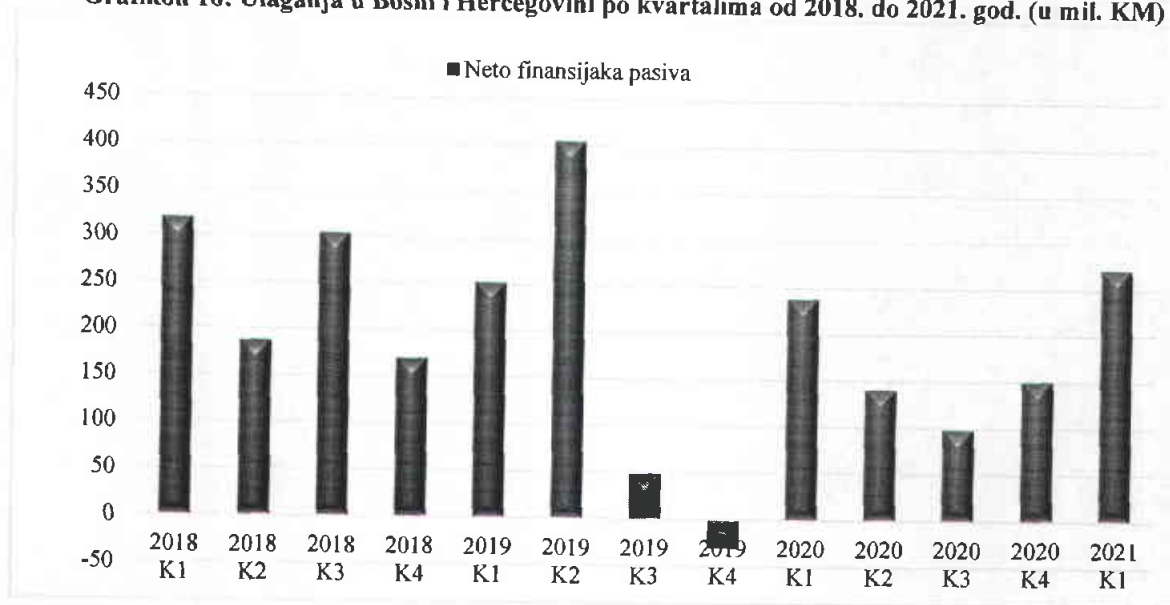
Izvor i vrsta dobara klasifikovanih prema harmoniziranom sistemu Brojeva (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				Paketirani proizvodi u vrijednosti		
	Januar_Maj 2020		Januar_Maj 2021		2021/2020 promjena %		2021/2020 promjena %		Januar_Maj 2020		Januar_Maj 2021			2021/2020 promjena %	
	u ml KM	u ml KM	%	pp	u ml KM	u ml KM	%	pp	u ml KM	u ml KM	%	pp			
UKUPNO	4061	5232	28,8	28,8	6604	7787	17,9	17,9	-2543	-2555	0,5	0,5	67,2%		
1 ŽIVOTINJE I PROIZVODI	66	56	-16,0	-0,3	204	226	11,0	0,34	-137	-170	24,0	1,30	24,6%		
2 PROIZVODI BILJNOG PORIJEKLA MASLI I ULJA	76	71	-6,2	-0,12	359	304	-15,3	-0,83	-283	-233	-17,8	-1,98	23,4%		
3 ŽVOTINJSKOG PREHRAMBENE	39	145	274,7	2,62	59	71	20,3	0,18	-20	74	-464,5	-3,71	204,2%		
4 PRERAĐEVINE PROIZVODI	126	518	310,1	9,65	607	654	7,7	0,71	-481	-136	-71,7	-13,55	79,2%		
5 MINERALNOG PROIZVODI NEORGANISKE	410	357	-12,9	-1,30	763	860	12,7	1,47	-353	-503	42,4	5,89	41,5%		
6 INDUSTRIJE Ili PLASTICNE MASE,	313	254	-18,8	-1,45	696	754	8,3	0,88	-383	-500	30,4	4,59	33,7%		
7 GUMA I KAUCUK	198	49	-75,3	-3,67	470	613	30,4	2,17	-272	-564	107,4	11,48	8,0%		
8 KOŽA I KRZNO	41	336	719,5	7,26	118	123	4,2	0,08	-77	213	-376,6	-11,40	273,2%		
9 DRVCI I PROIZVODI OD DRVETA	262	139	-46,9	-3,03	104	140	34,6	0,55	158	-1	-100,6	6,25	99,3%		
10 CELULOZA, PAPIR I KARTON I NJIHOVI TEKSTILNI	120	259	115,8	3,42	170	179	5,3	0,14	-50	80	-260,0	-5,11	144,7%		
11 PROIZVODI OBLUCA, SEŠKI, NAPE I	240	282	17,5	1,03	413	508	23,0	1,44	-173	-226	30,6	2,08	55,5%		
12 SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OD	252	50	-80,2	-4,97	124	131	5,6	0,11	128	-81	-163,3	8,22	38,2%		
13 KAMENA, GIPSA, BISEKI, PLEMENI I	45	26	-42,2	-0,47	132	151	14,4	0,29	-87	-125	43,7	1,49	17,2%		
14 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	12	1012	8333,3	24,62	11	23	109,1	0,18	1	989	98800,0	-38,85	4400,0%		
15 PROIZVODI OD BAZNIH MASNE, AFKANI I	651	820	26,0	4,16	762	1092	43,3	5,00	-111	-272	145,0	6,33	75,1%		
16 MEHANIČKI I TRANSPORTNA	611	136	-74,5	-11,20	901	1118	24,1	3,29	-290	-962	231,7	26,43	14,0%		
17 SREDSTVA I NJIHOVI SA TOVI, MJEKNI,	123	19	-84,6	-2,56	419	521	24,3	1,54	-296	-502	69,6	8,10	3,6%		
18 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA,	11	79	618,2	1,67	123	116	-5,7	-0,11	-112	-37	-67,0	-2,95	68,1%		
19 NJIHOVI DIJELOVI I	68	558	720,6	12,07	4	6	25,0	0,02	64	553	768,7	-19,23	10145,5%		
20 RAZNI PROIZVODI	395	0	-100,0	-9,73	158	187	18,4	0,44	237	-187	-178,9	16,67	0,0%		
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIONARSKA	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%		
99 NERAZVRSTANO	0		0,0	0,00	0	2	0,0	0,00	0	-2	0,0	0,00	0,0%		

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

Prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH ukupna SDU u prvom kvartalu 2021. god. su iznosila 271,8 mil. KM (neto finansijska pasiva) što je više za 14,6% u odnosu na dostignuti iznos u istom periodu prošle godine. U okviru toga iznosa reinvestirane zarade su iznosile 113,6 mil. KM što znači da su zabilježile smanjenje od 4% g/g. Sa ovim iznosom su ostvarile učešće u ukupnim SDU sa 41,8 %, što je manje za 8,1 p.p. u odnosu na isti period prošle godine. U isto vrijeme neto finansijska aktiva je iznosila 29,6 mil. KM.

Grafikon 16: Ulaganja u Bosni i Hercegovini po kvartalima od 2018. do 2021. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	319,2	187,6	303,9	170,0	980,8
2019	252,2	405,6	48,6	-29,9	676,6
2020	237,2	140,1	98,1	150,1	625,6
2021	271,8				

Izvor: CBBiH

Kreditna agencija Moody's Investors Service je 21.08.2020. godine potvrdila već ranije ustanovljenu ocjenu „B3 stabilni izgledi” a i kreditna agencija Standard & Poor's 28.08.2020. godine je takođe potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B stabilni izgledi“.